

Міністерство освіти і науки України  
Державний торговельно-економічний університет  
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ  
Університет Яна Кохановського (м. Кельце, Польща)  
Тбіліський державний університет імені  
Іване Джавахішвілі (м. Тбілісі, Грузія)  
Технічний університет (м. Кошице, Словаччина)  
Технологічний університет (м. Кельце, Польща)  
Університет суспільних наук (м. Лодзь, Польща)  
Folkuniversitetet (м. Уппсала, Швеція)  
Яський університет ім. А. Й. Кузи (м. Яси, Румунія)  
Регіональна туристична організація  
Свентокшиського Воєводства (м. Кельце, Польща)  
Технологічний парк (м. Кельце, Польща)



*До 55-річчя Вінницького торговельно-економічного  
інституту ДТЕУ*

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ  
ТА ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ  
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ  
XI Міжнародної науково-практичної конференції**

**25 вересня 2023 року**

**Частина II**

**Вінниця 2023**

**Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: зб. наук. пр. XI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 25 вересня 2023 р. Вінниця, 2023. Ч. 2. 511с.**

У збірнику наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції розглядаються питання управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємства та регулювання соціальних проблем в сучасних умовах; сучасної парадигми менеджменту та публічно-владної діяльності, фінансовий механізм забезпечення соціально-економічного розвитку країни; проблеми обліково-аналітичного, контрольного та інформаційного забезпечення управління підприємства. Досліджуються інноваційні моделі та інформаційні технології в науці, освіті, економіці; теоретичні, практичні аспекти сучасного товарознавства; актуальні проблеми маркетингових технологій в умовах євроінтеграції, перспективи розвитку індустрії гостинності та харчової промисловості; історичні, філософські, соціально-психологічні та правові аспекти державотворчих процесів в умовах глобалізованого суспільства.

Висвітлюються інтерактивні технології та методи навчання як засіб формування іншомовної професійної компетенції, теоретичні та практичні аспекти розвитку студентського спорту в системі фізичного виховання ЗВО.

Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

**Редакційна колегія:**

Голова редакційної колегії – **Замкова Н. Л.**, д-р філос. наук, професор

Відповідальний секретар – **Мартінова Л. Б.**, д-р екон. наук, професор

**Члени редакційної колегії:**

**Громова О. Є.**, д-р екон. наук, доцент, **Іваницька Н. Б.**, д-р філол. наук, професор,

**Прутська О. О.**, д-р екон. наук, доцент, **Хачатрян В. В.**, д-р екон. наук, доцент,

**Чорна Н. М.**, д-р іст. наук, професор, **Бондар А. А.**, канд. наук з фіз. виховання і

спорту, доцент, **Крупельницька І. Г.**, канд. екон. наук, доцент, **Махначова Н. М.**,

канд. екон. наук, доцент, **Радзіховська Л. М.**, канд. пед. наук, доцент,

**Тернова А. С.**, канд. техн. наук, доцент, **Хом'яченко С. І.**, канд. юрид. наук, доцент.

Друкується за ухвалою вченої ради Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції.

**ISBN 978-966-918-067-4**

---

**Чорна Н. М., д-р іст. наук, професор**  
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ  
**ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ ВИННОГО ТУРИЗМУ..... 273**

---

---

**ДЕРЖАВОТВОРЧІ ПРОЦЕСИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО  
СУСПІЛЬСТВА: ІСТОРИЧНІ, ФІЛОСОФСЬКІ, СОЦІАЛЬНО-  
ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ**

---

**Бахновська І. П., канд. юрид. наук, доцент**  
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ  
**АНАЛІЗ ЗАХИСТУ ПРАВА СПІЛЬНОЇ ЧАСТКОВОЇ ВЛАСНОСТІ В  
ЗАКОНОДАВСТВІ ТА В СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ..... 279**

**Білоус І. М., канд. юрид. наук, доцент**  
**Сухоребра Т. І., канд. юрид. наук, доцент**  
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ  
**Король Н. П. керівник апарату суду**  
Вінницький апеляційний суд  
**ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ,  
ПОВ'ЯЗАНОВОГО З ДОМАШНІМ НАСИЛЬСТВОМ..... 289**

**Гайду С. В., аспірант кафедри конституційного,  
міжнародного і кримінального права**  
Донецький національний університет імені Василя Стуса,  
м. Вінниця, Україна  
**БЕЗПЕКОВА СКЛАДОВА ПОЛІТИЧНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ..... 296**

**Гулівата І. О., канд. пед. наук, доцент**  
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ  
**РОЛЬ МАТЕМАТИКИ У ФІНАНСОВІЙ ОСВІТІ..... 302**

**Кокарча Ю. А., канд. політ. наук**  
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ  
**ПОЛІТИКА ІДЕНТИЧНОСТІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ВПЛИВ НА  
ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ..... 310**

**Костюк Н. П., канд. юрид. наук, доцент**  
**Слободиська О. А., канд. іст. наук, доцент**  
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ  
**КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КАТУВАННЯ: МІЖНАРОДНИЙ  
ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД..... 320**

**Мошаренкова Т. В.**  
Харківський національний університет Повітряних Сил  
імені Івана Кожедуба  
**Мошаренков В. В., канд. техн. наук, доцент**  
Харківський національний університет Повітряних Сил  
імені Івана Кожедуба  
**ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ  
В СУЧАСНІ КОМЕМОРАТИВНІ ПРАКТИКИ УКРАЇНИ..... 328**

---

## ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ ВИННОГО ТУРИЗМУ

*У статті розкрито окремі аспекти функціонування виноградарства та виноробства у країнах Європи та США, становлення та розвитку винного туризму. З'ясовано чинники та окремі практики, які сприяли винному туризму та можуть бути застосовані в Україні.*

**Ключові слова:** винний туризм, вино, виноробство, виноградарство.

**Постановка проблеми.** Світовий ринок вина є одним із продовольчих ринків, що найбільш швидко розвиваються. У зв'язку з цим винний туризм має великі перспективи для розвитку та є вигідною нішею у галузі. Прикметно, що, якщо ще недавно ринок вина сприймався як частина загального ринку алкогольних напоїв, а міжнародна торгівля винами була функцією деяких великих країн-експортерів, то в середині 90-х рр. ХХ ст. ситуація почала суттєво змінюватися, у зв'язку з визнанням існування самостійного ринку вина. Його створенню та розвитку сприяли багато чинників, серед яких – інформаційна революція, яка об'єднала багато країн світу; інтенсифікація насадження виноградників на півдні Франції, у багатьох штатах США, Австралії, Аргентині, Чилі та інших країнах світу; проведення міжнародних виставок, аукціонів, презентацій та дегустацій вин; збільшення доходів громадян, що дозволило їм витратити більше коштів на якісні продукти харчування, включаючи вино; підвищення якості вин та збільшення обсягу виробництва вин вищого класу; доказ позитивного впливу помірному споживання вин на здоров'я людей та запобігання багатьом захворюванням.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Станом на тепер українські науковці приділяють проблемам розвитку винного туризму незаслужено мало уваги, відповідно науковий доробок за тематикою представлений невеликою

кількістю розвідок Д. Басюк, Л. Горшкової, В. Домарецького, С. Іванова, О. Карташової, О. Любіцевої, ін. Широке коло питань є недослідженими та потребують активізації наукових пошуків, особливо з огляду на зростаючу актуальність теми для України, у якій наявними є усі передумови, необхідні для розвитку винного туризму.

**Мета статті** – проаналізувати провідний досвід зарубіжних країн щодо розвитку винного туризму.

**Виклад основного матеріалу.** Як більшість інших ринків, світовий ринок вина розвивається під впливом конкуренції, а також діяльності міжнародних організацій. Найбільшою серед них у галузі виноградарства та виноробства Міжнародна організація виноградарства та виноробства (МОВВ або OIV). Створена у 1924 р. вона є міжурядовою організацією науково-технічного характеру, що має визнану компетенцію в галузі виноградарства, вина, винних напоїв, столового винограду, родзинок та інших продуктів на основі виноградної лози та об'єднує в собі три комісії: «Виноградарство», «Виноробство» та «Економіка» [1].

У Франції діє Національний інститут походження та якості (Institut national de l'origine et de la qualité) (INAO), який відповідає за контроль французької сільськогосподарської продукції з захищеним географічним статусом та має на меті регулювання процедур використання найменувань продукції, розмежування відповідних назв та права на їх використання відповідно до їхнього географічного розташування [2]. Крім того, у 1992 р. INAO було представлено інструмент для регулювання ринку вина у світі – класифікація вин контрольованих найменувань за походженням або «захищеним географічним найменуванням» – protected geographical indications (PGI).

Однією з перших організацій, що об'єднала виноробів у французьких регіонах, є Комітет Шампань, створений у 1941 р. Станом на тепер, як відомо, досвід виробництва вина у регіоні Шампань вважається зразком для інших в виноробних регіонів. Міжпрофесійний комітет Вин Шампані (CIVC) об'єднав виноробів та проводить постійну роботу в галузі винних технологій, економіки, екології, організуючи діяльність галузі, оцінюючи якість продукції, комунікуючи та захищаючи Champagne по всьому світу [3].

В Італії проводять регулярні заходи в галузі винної індустрії: «Італійський форум винної індустрії», виставка Wine2Wine, Opera Wine, яка збирає 100 найкращих виробників вина Італії та сприяє експорту напоїв [2]. Успішно функціонує Vinitaly International – стратегічний партнер Vinitaly, найбільшої у світі виставки вина та алкоголю, яка щорічно проводиться у Вероні. Vinitaly International – це організація, яка займається розвитком винного маркетингу та розповсюдженням італійського вина, популяризацією його різноманіття, культури та історії, проводить бізнес-конференції, торгові ярмарки та грандіозні дегустації, інтегровані з соціальними, цифровими та навчальними форматами. Прикладом успішної діяльності є Міжнародна академія Vinitaly Academy (VIA), яка прагне стати золотим стандартом італійської винної освіти [4].

Популяризація вина та винної культури Італії в світі спричинили до стрімкого зростання кількості туристів, які відвідують цю країну. За наявною інформацією, кількість туристів в Італії протягом крайніх 10 років подвоїлася. Найбільше зросла кількість відвідувачів гастрономічних та винних турів. Розвитку винного туризму в Італії, з-поміж іншого, сприяє довга та цікава історія вирощування винограду та виробництва вина. Так, ще в давні часи стало зрозуміло, що природні умови цієї країни, як то гірські схили, сонце та жаркий клімат, ідеально підходять для виноградарства та виноробства [3]. Станом на тепер винний туризм розвинений у більшості регіонів Італії, та найбільше – у Венето, Тоскані, П'ємонті, де розташована велика кількість виноградників і де виробляють вина категорії DOCG та DOC.

Що стосується Іспанії, як одного з лідерів у виробництві вина та винного туризму у світі, слід згадати проєкт «Прототип міжнародного винного туризму», над виконанням якого у 2015 р. працювали Форум провідних брендів Іспанії (FMRE) спільно зі ЮНВТО та п'ятьма асоційованими виноробнями FMRE: Barbadillo, González Byass, Grupo Freixenet, Osborne и Pagos del Rey. Проєкт був спрямований на позиціонування Іспанії як міжнародного стандарту винного туризму, покликане збільшити попит на винний туризм у країні.

Розвиток цього проєкту справедливо можна вважати успішним прикладом державно-приватного співробітництва, що характеризується координацією п'яти провідних галузевих підприємств з державним управлінням та міжнародною туристичною організацією задля реалізації спільної мети – активізації розвитку винному туризму [5].

В Іспанії основна частка вина виробляється регіоном Ріоха. Починаючи з 1991 р., вина регіону Ріоха було захищено першим в Іспанії DO Calificada (захищене географічне найменування). Для стимулювання та контролю якості вин, що виробляються в регіоні, їх просування на ринку та захисту інтересів місцевих виробників вина, було створено спеціальний державний орган – Раду регіону Ріохи [6]. У 1994 р. нею було започатковано нагороду «Престиж Ріохи», якою щорічно нагороджуються люди та/або установи, які найбільше сприяють збереженню культури та способу життя, пов'язаних з вином.

Сполучені Штати Америки не лише є лідером споживання вина у світі, але й займають одну з провідних позицій по його виробництву. Винороби США об'єднані в Wine America – єдину національну асоціацію виноробної промисловості. Організація, що складається з 500 членів, заохочує зростання та розвиток виноробень та виноградників шляхом їх захисту та просування [7].

У 2017 р. провідна консалтингова компанія John Dunham & Associates з Нью-Йорка провела дослідження впливу американської винної промисловості на економіку країни. Було з'ясовано, що в грошовому вираженні він становив 219,9 млрд дол. Відомо, що на території США розташовуються понад 10 тис. виноробень, понад 677,5 тис. виноградників, а працівниками галузі є майже 1 млн осіб. Так, у США сконцентровано 12% світового виробництва вин і 85% з них виробляються в Каліфорнії. У 2018 р. експорт вина зі США складав 1,46 млрд дол. Обсяг відвантаження у той час склав 375 млн літрів (41,7 млн ящиків). Серед найбільших імпортерів вина зі США – Європейський Союз, Канада, Гонконг, Японія та Китай. Що стосується винного туризму, відомо, що виноробні США щороку відвідують близько 43 млн осіб.

У Табл. 1 представлено топ-10 країн-виробників вина, у Табл. 2 – топ-10 країн-споживачів вина, складений фахівцями Італійського центру виноробства (IWC).

Таблиця 1 – Топ 10 країн-виробників вина у світі у 2016-2020 рр. гкл. [2]

Країни	2016	2017	2018	2019	2020
Італія	50,900	42,500	54,800	47,500	49,100
Франція	45,400	36,400	49,200	42,200	42,200
Іспанія	39,700	32,500	44,900	33,700	40,700
США	24,900	24,500	26,100	25,600	22,800
Аргентина	9,400	11,800	14,500	13,000	10,800
Австралія	13,100	13,700	12,700	12,000	10,600
Південна Африка	10,500	10,800	9,500	9,700	10,400
Чилі	10,100	9,500	12,900	11,900	10,300
Німеччина	9,000	7,500	10,300	8,200	8,400
Китай	13,200	11,600	9,300	7,800	6,600
Інші країни	43,800	47,200	49,800	46,400	48,100
Всього у світі	270,000	248,000	294,000	258,000	260,000

Із Табл. 1 слідує, що пандемія covid-19 фактично не вплинула на виробництво вина, адже виноградні лози були несприйнятливими до коронавірусу, а робота на виноградниках і навіть на виноробнях була (відносно) безпечною.

Таблиця 2 – Топ 10 країн-споживачів вина у 2016-2020 рр. гкл. [2]

Країни	2016	2017	2018	2019	2020
США	31,300	31,500	32,400	33,000	33,000
Франція	28,300	28,600	26,000	24,700	24,700
Італія	22,400	22,600	22,400	22,800	24,500
Німеччина	20,200	19,700	20,000	19,800	19,800
Великобританія	12,900	13,100	12,900	13,000	13,300
Китай	19,200	19,300	17,600	15,000	12,400
Іспанія	9,900	10,500	10,900	10,300	9,600
Аргентина	9,400	8,900	8,400	8,900	9,400
Австралія	5,400	5,900	6,000	5,900	5,700
Португалія	4,700	5,200	5,100	4,600	4,600
Інші країни	80,300	80,700	82,300	83,000	77,000
Всього у світі	244,000	246,000	244,000	241,000	234,000

З Табл. 2 бачимо, що від пандемії жодним чином не постраждав також споживчий інтерес до вина. Додаткові проблеми, звісно, були і полягали вони головним чином у змінах в ланцюжку поставок вина, його продажу, у зв'язку з обмеженнями в роботі ресторанів, барів, готелів, ін.

Як свідчить статистика, упродовж 2019-2020 рр. виробництво вина у світі зросло на 1%, сягнувши позначки 260 млн гектолітрів. Споживання вина при цьому скоротилося майже на 3% – до 234 млн гектолітрів. Імпортно-експортна



торгівля у цей же час становила близько 40% від загального обсягу виробництва вина, що було на 1,7% менше, порівняно з попереднім роком.

**Висновки і перспективи подальших досліджень.** Отже, зародившись у Європі, винний туризм саме тут залишається найбільш розвиненим. І це не дивно, адже саме Європа є найбільшим у світі виробником та експортером вин, а разом лідируючим регіоном за кількістю відвідин туристів. Туризм і виробництво вина у своїй сукупності складають значну статтю доходу в бюджеті Франції, Італії, Іспанії, Німеччини, Португалії, Греції, Австрії, Угорщини, ін. Прикметно, що розвинений виноградарсько-виноробний комплекс, який виробляє різноманітну виноробну продукцію, має також і Україна. Разом з тим, на європейський і світовий ринок українське вино проникає повільними темпами, у зв'язку з низкою економічних і політичних причин, і європейці, не кажучи вже про жителів інших континентів, про українське вино знають вкрай мало або нічого. Що стосується винного туризму в Україні, до війни, а тим паче зараз, основними його споживачами були українці, і найближчим часом ситуація, як розуміємо, навряд чи буде суттєво сприяти його розвитку та виходу на міжнародний рівень.

**Список використаних джерел:**

1. Ердавлетов С. Р., Артем'єв А. М., Кошкимбаєва У. Т. Енотуризм як фактор регіонального та локального розвитку. *Географічний вісник*. 2011. № 4. С. 76-80.
2. Міжнародна організація виноградарства та виноробства. URL : <https://www.oiv.int/> (дата звернення: 16.08.2023)
3. Italian Wine Central. URL: <https://italianwinecentral.com/> (дата звернення: 16.08.2023)
4. Міжнародна виставка вин та спиртних напоїв. URL: <https://www.vinaly.com/> (дата звернення: 16.08.2023)
5. World Tourism Organization. URL : <https://www.unwto.org/> (дата звернення: 18.08.2023)
6. Форум провідних брендів Іспанії. URL : <https://www.brandsofspain.com/> (дата звернення: 16.08.2023)
7. Регулююча Рада регіону Ріоха. URL: <https://www.riojawine.com/> (дата звернення: 16.08.2023)